

Proiectul pilot de reconstrucție ecologică Zona umedă Ciobarciu, com. Prisacani și Costuleni, jud. Iasi

Directia Apelor Prut a derulat, din anul 1998, un proiect de cooperare cu Institutul Olandez de Management al apelor interioare și Tratarea apelor uzate (RIZA). Acest proiect, intitulat "Modelare, monitorizare și reconstrucție ecologică în bazinul hidrografic Prut", a tratat probleme legate de managementul cantitativ și calitativ al apelor de suprafață și de reconstrucția ecologică. Colaborarea a fost focalizată pe bazinul hidrografic al râului Prut, ce este administrat de Directia Apelor Prut. Din punct de vedere ecologic, bazinul râului Prut este un important culoar de migrare a pasărilor din și spre Delta Dunării.

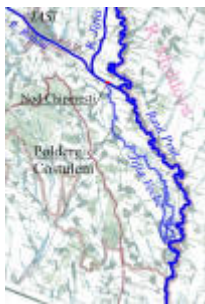
În bazinul hidrografic Prut activitatea umană a avut un impact important asupra mediului. Transformările din zonă au sărăcit peisajul natural și au micșorat diversitatea speciilor. Râul Jijia este cel mai important afluent al râului Prut. Începând din dreptul localității Tiganasi și până la confluența cu Prutul, cel două râuri au albia majoră comună.

Situația istorică

Înainte de executarea lucrărilor hidrotehnice, zona era inundată primăvara, când pamântul era încă înghețat iar apa provenită din topirea zăpezii combinată cu precipitațiile lichide crea viituri importante. Întreaga zonă comună de lunca se transforma într-un lac și pasările migratoare foloseau acest teritoriu pentru cuibărit și hrană. În timpul verii nivelul apei era mai scăzut, dar rămăneau foarte multe zone umede. În acest areal erau zone cu stuf, palcuri de arbori specifice zonelor umede și suprafețe întinse de pasune.

Situație actuală

Pentru scoaterea de sub efectul inundațiilor și extinderea suprafețelor agricole zona a fost regularizată. Cursul râului Jijia a fost deviat prin executarea unui canal, între localitățile Chiperești și Tutora. Confluența Jijiei cu râul Prut este acum în aval de localitatea Tutora. Partea din râu, în lungime de 56 km, situată aval de Chiperești și vechea confluență este cunoscută sub denumirea de **Jijia Veche**. Alimentarea Jijiei Vechi se face prin nodul hidrotehnic de la Chiperești doar în caz de necesitate. În rest Jijia Veche este alimentată din bazinul propriu prin patru afluenți cu scurgere intermitentă.

În lunca râului Jijia Veche a fost executat (dar nefinalizat), sistemul de irigații și de drenaj Sculeni – Tutora – Gorban. Tot în această zonă au fost realizate două complexe piscicole care, în prezent, sunt abandonate din motive financiare.

Terenul din lunca era intens folosit pentru agricultură. Începând cu schimbările politice din anul 1989 activitatea agricolă din această zonă s-a redus iar calitatea terenurilor s-a înrăutățit apărând foarte multe zone sărăturate. S-au extins pasunile în defavoarea terenurilor agricole. Sistemul de irigații nu mai este utilizat, iar sistemul de drenaj lucrează numai parțial. **Lipsa apei în Jijia veche și săraturarea** sunt problemele care afectează cel mai mult zona.

Restaurarea completă a condițiilor ecologice inițiale în Jijia Veche este imposibilă și în plus ar distruge multe din rezultatele pozitive ale soluțiilor adoptate. Scopul reconstrucției ecologice a constat în stabilirea unui program de măsuri care să păstreze avantajele obținute de om prin lucrările executate dar să refacă în același timp și habitatul natural al pasărilor și animalelor aflate în pericol de dispariție. Măsurile trebuie să țină cont de situația istorică și de valorile naturale rămase. De asemenea ele trebuie să fie acceptate de autoritățile locale și de populația din zonă.

Pentru reconstrucție ecologică s-au ales polderurile de pe Jijia Veche (fosta garla Ciobarciu) din apropierea localității Costuleni, jud. Iasi.

PROIECT PILOT a avut drept scop refacerea zonelor umede, specifice luncii, ce existau înainte de intervenția omului.

Activitățile din proiect au fost grupate în două componente:

- o Restabilirea curgerii apei pe Jijia Veche – etapă absolut necesară pentru realizarea reconstrucției ecologice în zonă
- o Realizarea zonei umede Ciobarciu

Cele 4 polderele de la Costuleni au fost construite pentru atenuarea viiturilor de pe afluenții Jijiei Vechi (Comarna și Covasna). Polderele au o suprafață totală de 250 ha.

Aceste incinte sunt inundate primăvara, (prin alimentare din Jijia Veche sau din afluenți). Prin descărcarea controlată se realizează zone de apă cu adâncimi variabile (maximum 0.5 m), obținându-se o diversitate de zone umede specifice ecosistemului natural. Utilizate în acest fel polderele vor putea fi folosite pentru reconstrucția ecologică neafectând scopul pentru care au fost create.

Prin realizarea proiectului "zona umedă Ciobarciu" beneficiile cele mai importante sunt:

- Pentru natura, zona va deveni primăvara și toamna un important loc de odihnă pentru pasările migratoare. Vara, zona restaurată va putea fi locul de reproducere al pasărilor de apă și a pasărilor specifice zonelor mlăștinoase. Tipuri specifice de vegetație naturală se vor dezvolta din nou. Aceasta zonă va fi un habitat natural pentru amfibieni și reptile.
- Zona va fi importantă din punct de vedere științific și educațional.
- Proiectul oferă beneficii și populației ce locuiește în acest areal. Jijia Veche constituie singura sursă pentru adăparea animalelor și poate fi folosită pentru irigații pe scară mică. Pescuitul necomercial se poate practica pe Jijia Veche. Stuful va putea fi utilizat pentru activitățile meșteșugărești tradiționale. Proiectul deja a îmbunătățit peisajul zonei.
- Proiectul este în concordanță cu inițiativele ecologice europene (Coridorul Verde) și mondiale ("Living waters Campaign").

Pentru finanțarea proiectului la începutul anului 2003 s-a depus documentația la PIN MATRA-Olanda. Finanțarea a fost acordată în luna iunie 2003. **Parteneri ai acestui proiect au fost: Hunze & Aa's- comitet de bazin din Olanda , Het Drentse Landschap-** organizație neguvernamentală din Olanda, **RIZA și Direcția Apelor Prut.**

Proiectul s-a realizat între anii 2003 și 2006 și a cuprins următoarele acțiuni:

- Funcționarea nodului de la Chiperesti la parametrii proiectați
- Decolmatarea Jijiei vechi în 2 etape – 6 km și 9 km
- Decolmatarea podului de la Osoi
- Refacerea podului de pe Jijia Veche aval Chiperesti
- Montarea unei stații automate pe râul Jijia la Chiperesti
- Realizarea planului de management al zonei – Jijia Veche
- Realizarea proiectului propriu zis : proiectare, management, monitorizare
- Evaluarea proiectului
- Diseminarea informației prin:
 - realizarea unor panouri publicitare în zona
 - broșuri
 - pagina WEB
 - simpozion
- S-a semnat un MEMORANDUM pentru susținerea proiectului. Acest act a fost semnat de reprezentanți ai:
 - ✓ Consiliului Județean Iași
 - ✓ Agenției pentru protecția mediului
 - ✓ Direcției Apelor Prut
 - ✓ ONG - Societatea ornitologică Română Filiala Iași
 - ✓ ONG - Asociația Comunitară Cercetășii României
- S-a obținut aprobarea de principiu de la SNIF – București
- S-au făcut studii hidrologice și topografice ale zonei
- S-au ținut mai multe ședințe în zona pentru informarea populației
- S-au tipărit și afișat în satele din zonă - 50 postere
- S-au tipărit și difuzat 500 pliante (A4) cu prezentarea proiectului

Trebuie să subliniem faptul că am realizat primul proiect de acest gen din regiune.